6. Zákonem ze dne 22. února 1880 č. 18 ř. z. pojata byla správa Bosny a Hercegoviny v záležitosti společné; oběma polovinám říše vyhraženo jest vydávati stejné zákony pro tyto zabrané (okkupované) země, jež vztaženy byly v rakousko-uherské území celní, a zároveň vyhražuje se oběma polovinám říše usnášeti se o trvalých investicích a o prostředcích k tomu nezbytných.

VI. Správa záležitostí společných.

Dle § 11 lit. *o)* stát. zákl. zákona ze dne 21. prosince 1867 č. 141 ř. z. a dle §§ 23 a 25 uherského čl. zák. XII. z r. 1867 přináleží zákonodárství o formě vyřizování záležitostí prohlášených úmluvou se zeměmi koruny uherské uzavřenou za společné v kompetenci říšské rady a říšského sněmu uherského. Toto zákonodárné právo příslušející zastupitelským sborům obou polovin říše vykonávají zastupitelstva, pokud jde o záležitosti společné, nikoli sama, nýbrž vysílají ze svého středu delegace (srv. čl. Delegace). Správu společných záležitostí obstarává společné zodpovědné ministerstvo. Nařízení o vedení, řízení a o vnitřní organisaci celé armády přísluší, jak již shora vzpomenuto, výhradně císaři. Společné ministerstvo bylo zřízeno výhradně pro ony předměty, kteréž jsouce společnými přináležejí pouze před trůn Jeho Veličenstva nepodléhajíce ani zvláštní vládě zemí koruny uherské ani zvláštní vládě snad zemí ostatních. Zodpovědným jest každý člen tohoto ministerstva za to vše, co spadá v jeho obor; avšak i celé ministerstvo zodpovědno jest společně za ona úřední opatření, kteráž společně podniká (§§ 23—27 cit. uherského zák. čl.). Ke společným ministerstvům náležejí: ministerstvo zahraničných záležitostí, říšské ministerstvo války a říšské ministerstvo financí, kterémužto pod moc dána i správa Bosny a Hercegoviny. Kontrolu společného finančního hospodářství vykonává společný nejvyšší dvůr účetní.

Záloha náhradní.

I. Pojem.

Záloha náhradní jest záloha utvořená z mužstva ku zbrani a službě povinného, kterouž doplniti se mají úbytky vzešlé ve válce ve vojsku nebo v obraně zemské. Náhradní záloha může však i za zvláštních poměrů povolána býti k aktivní službě i v době míru (zák. branný ze dne 11. dubna 1889, §§ 5, 12, 13, 15 a 18). V dřívějších válkách a ještě i v polním tažení r. 1866 vypsán a proveden byl nový odvod za účelem náhrady oněch ztrát, kteréž jsou přirozeným následkem operací válečných i vojenských. Není třeba ovšem připomínati, jak citelné vzrušení mělo toto opatření v zápětí v ohledu politickém, správním a především i vojenském. I zavedena ku zrušení tohoto mimořádného opatření prvním branným zákonem ze dne 5. prosince 1868 náhradní záloha i v Rakousko-Uhersku, avšak jen k doplnění ztrát na ustanovenou válečnou míru a bez všelikého zvláštního roztřídění. Dle branného zákona nyní platného jest však náhradní záloha co do počtu neobmezena a rozvržena na náhradní zálohu vojska a obou zemských obran (t. j. rakouské a uherské zemské obrany). Po zákonu přípustné povolávání náhradních záložníků i v míru jest pouhým důsledkem skutečnosti, že u příležitosti válečných událostí v Bosně a Hercegovině (r. 1878 a 1882) pro nedostatek zákonného ustanovení povolány býti musily starší ročníky záložníků, kdežto náhradní záložníci i tříd nejmladších mohli klidně zůstati doma. Náhradní zálohou vypěstováno býti má co největší množství vojensky vycvičených mužů branné moci, avšak při tom šetřeno býti co nejvíce jak státních financí, tak i zájmů branců.

II. Odvod k náhradní záloze.

K náhradní záloze mají býti odváděni, pokud se týká, do ní vřaděni:

1. kandidáti stavu duchovního;
2. podučitelé a učitelé;
3. držitelé zděděných hospodářství;
4. t. zv. reklamované osoby t. j. oni odvedení, již následkem rodinných svých poměrů osvobozeni bývají od pravidelné presenční služby, pokud kategorie tuto uvedené vyhovují požadavkům zákona branného §§ 31—34 a branných předpisů I. část §§ 45—59; dále
5. všichni méně schopní;
6. všichni nadpočetní (přespočetní) t. j. oni branci určité třídy věkové, kteří po náhradě celého kontigentu branců pro vojsko a zemskou obranu potřebných zbývají. Podle čísla, jež si každý branec vytáhne při losování, zařadí se mužstvo k náhradní záloze odvedené tím způsobem, že majitelé nižších čísel vřadí se k náhradní záloze vojska, kdežto majitelé vyšších čísel vřadí se k náhradní záloze zemské obrany.

III. Povinost služební.

Ti, kdož přímo byli k náhradní záloze vojska přiděleni, sloužiti musí po 10 let v náhradní záloze a po 2 léta v náhradní záloze zemské obrany. Mužstvo přidělené k náhradní záloze zemské obrany slouží však po 12 let v zemské obraně (ovšem jakožto náhradní záložníci). Neslouží však presenčně, nýbrž povolávají se v čas míru jen na osm neděl, z pravidla od 3. října toho roku, kdy odvedeni byli, k výcviku vojenskému a pak jen k občasným cvičením ve zbrani ve 3., 5. a 7. služebním roce (§ 39 bran. předpisů II. část) vždy na dobu nanejvýše čtyřnedělní a mimo to dostaviti se musí ke kontrolním shromážděním (§§ 12 a 13 zák. bran.).

Z ustanovení tohoto vyňati jsou dle § 31 zákona branného pouze kandidáti stavu duchovního.

IV. Povolání.

Náhradní záložníci povolávají se částečným nebo všeobecným rozkazem; dle zákona ze dne 31. května 1888 č. 77 ř. z. děje se částečné povolání na rozkaz císaře v míru a to tím způsobem, že povolání to může nastoupiti jen dle míry a na dobu skutečné a nezbytné potřeby, za všech okolností však jen na tak dlouho, pokud povolané mužstvo náleží ku třem prvním ročníkům náhradní zálohy nebo prvnímu ročníku zálohy. Všeobecné povolání jest totožno s mobilisací a uskutečňuje se na rozkaz Jeho Veličenstva (§ 12 odst. 5 zák. bran.).

V. Evidence.

Náhradní zálohu vedou v evidenci vojenská (zeměbranecká) doplňovací velitelstva okresní, kterým též přísluší povolávati náhradní záložníky k periodickým cvičením ve zbrani (i ke kontrolním shromážděním). Ve všech záležitostech týkajících se plnění služební povinnosti vojenské, jakož i co do povolení k sňatku (§ 138 I. díl služebních předpisů) podléhají náhradní záložníci vojska i zemské obrany příslušným doplňovacím okresním velitelstvům.

Záložny.

I. Historický rozhled.

Klasickým dokladem památného výroku Jungmannova, že národ učil se vždy od národa, jest vznik a rozšíření instituce záložen (výraz tento utvořen od prof. Dra. Jos. Durdíka) ve všech téměř civilisovaných státech